

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Nils Olsson
08-563 088 40
nils.olsson@uka.se

Datum
2022-08-30

Reg.nr
42-00573-21

Utbildningsdepartementet
Regeringskansliet

Skandinaviska Naprapathögskolan AB:s ansökan om studiestöd för kiropraktorutbildning

(Remiss 2021-11-26 dnr. U2021/03115)

Universitetskanslersämbetets ställningstagande

Universitetskanslersämbetets ställningstagande är att kiropraktorutbildningen vid Skandinaviska Naprapathögskolan AB uppfyller de krav på kvalitet som gäller för utbildningar vid universitet och högskolor.

Ansökan och ärendets hantering

Skandinaviska Naprapathögskolan AB har ansökt hos utbildningsdepartementet om att kiropraktorprogrammet ska vara studiestödsberättigande. Utbildningsdepartementet har den 26 november 2021 ombett Universitetskanslersämbetet (UKÄ) att yttra sig om utbildningen uppfyller de krav på kvalitet som gäller för utbildningar vid universitet och högskolor. UKÄ har givit professor och ordförande för bedömargruppen Anne Söderlund, Mälardalens universitet, direktören vid Yrkeshögskolan Arcada i Finland Camilla Wikström-Grotell och docent Henrik Hein Lauridsen, Syddansk Universitet, Danmark i uppdrag att granska ansökan. De sakkunnigas bedömning baseras dels på Skandinaviska Naprapathögskolan AB:s ansökan om studiestöd, med begärda kompletteringar inkomna den 20 april 2022, dels på intervjuer som genomfördes den 9 maj 2022. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bedömningen av utbildningen som ansökan avser har gjorts utifrån de generella kvalitetskraven på utbildningar vid universitet och högskolor som anges i högskolelagen (1992:1434).

De sakkunnigas bedömning är att kiropraktorutbildningen vid Skandinaviska Naprapathögskolan AB uppfyller de krav på kvalitet som gäller för utbildningar vid universitet och högskolor. UKÄ instämmer i de sakkunnigas bedömning.

Beslut i ärendet har tagits av generaldirektören Anders Söderholm efter föredragning av utredaren Nils Olsson i närvaro av gruppchefen Lisa Jämmtsved Lundmark, verksamhetsstrategen Per Westman och gruppchefen Martin Wincent.

Anders Söderholm

Granskning av Skandinaviska Naprapathögskolan AB:s ansökan om studiestöd för kiropraktorutbildning

Uppdraget

Skandinaviska Naprapathögskolan AB har ansökt hos Utbildningsdepartementet om att kiropraktorprogrammet ska vara studiestödsberättigande. Utbildningsdepartementet har den 26 november 2021 ombett Universitetskanslersämbetet (UKÄ) att yttra sig om utbildningen uppfyller de krav på kvalitet som gäller för utbildningar vid universitet och högskolor. Vi, professor och ordförande för bedömargruppen Anne Söderlund, Mälardalens universitet, direktören vid Yrkeshögskolan Arcada i Finland Camilla Wikström-Grotell och docent Henrik Hein Lauridsen, Syddansk Universitet, Danmark har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömning

Bedömningen av utbildningen som ansökan avser har gjorts utifrån de generella kvalitetskraven på utbildningar vid universitet och högskolor som anges i högskolelagen (1992:1434). Underlag för bedömningen har varit den samlade dokumentation inklusive begärda kompletteringar som utbildningsanordnaren tagit fram samt intervjuer som genomfördes den 9 maj 2022. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med Skandinaviska Naprapathögskolan AB styrelse och ledning, utbildningsledning, studenter och lärare. Vår bedömning redovisas i bilaga 1. Bedömningen sammanfattas i ett samlat omdöme med motivering.

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till lärosätet på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. Det svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 2. Vi har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

De sakkunnigas sammantagna bedömning

Vår bedömning är att kiropraktorutbildningen vid Skandinaviska Naprapathögskolan AB uppfyller de krav på kvalitet som gäller för utbildningar vid universitet och högskolor.

Anne Söderlund

Camilla Wikström-Grotell

Henrik Hein Lauridsen

Bilaga 1

De sakkunnigas motiveringar

Lärosäte	Utbildning	ID-nr
Skandinaviska Naprathögskolan AB	Kiropraktorutbildning	A-2018-05-4467
Förutsättningar Utbildningen Omdöme: Tillfredsställande Motivering: <i>Innehållet i utbildningen vilar på vetenskaplig grund samt på beprövad erfarenhet.</i> Skandinaviska Naprathögskolan AB ger i dag naprathutbildning som är berättigad till studiestöd men vill utöka utbudet till att även starta kiropraktorutbildning. Lärosätet avser inte att utöka sin totala utbildningsvolym utan den nya utbildningen ska möjliggöras genom ett internt dimensioneringsarbete. Kiropraktorprogrammet planeras att utgå från sex ämnesblock där varje block leds av en disputerad och forskningsaktiv ämnesföreläsare. I ämnesföreläsarens ansvarsområden ingår bland annat att kvalitetssäkra vetenskapligheten på kurser inom ämnet. Majoriteten av kurser är gemensamma för de båda utbildningarna. Genom att bedriva både kiropraktor- och naprathutbildning inom samma högskola avser lärosätet att skapa en vetenskapligt starkare och större miljö för de båda utbildningarna, något som bedömnarna ser som befrämjande för kvaliteten. Bedömnargruppen anser vidare att lärosätet på ett förtjänstfullt sätt etablerat samarbeten med andra lärosäten med syfte att utveckla kiropraktorutbildningens kvalitet. Utbildningen som planeras för kiropraktorstudenter innehåller till stor del grundläggande medicinska kurser. Bedömnarna noterar att en relativt stor del av litteraturen beskrivna i kursplanerna är av något äldre datum, det vill säga är publicerade för minst 10 -15 år sedan. Bedömnarna rekommenderar därför att lärosätet ser över kurslitteraturen i samtliga kursplaner i syftet att uppdatera denna. Utöver de medicinska kurserna ska utbildningen också innehålla ämnesblocket Vetenskaplig fördjupning som omfattar totalt 30 högskolepoäng. Här ingår en kurs i vetenskapsteori, två kurser i forskningsmetodik, en kurs i epidemiologi samt en kurs i statistik. Alla dessa kurser är av betydelse trots att de enligt bedömnarna har relativt liten omfattning. Slutligen finns även en kurs i anslutning till examensarbetet. Examensarbetet är på 15 högskolepoäng. En kurs i etik ingår i utbildningens sista termin liksom en kurs inom beteendevetenskap, vilket bedömnarna anser vara passande. Kliniska metodkurser och kurser inom terapeutiska interventioner ska i stor utsträckning samläsas med med naprathstudenterna. Ett mindre antal kurser under hela utbildningen är specifika för kiropraktor respektive naprathstudenter. Vid intervjuerna framkom att det i utbildningen finns en betoning på personcentrering och ett biopsykosocialt perspektiv, något som bedömnarna finner vara relevanta inslag. Därigenom förstärks enligt bedömnarna påståendet i ansökan att utbildningen i det kliniska arbetet syftar till att ge studenterna en helhetsbild av patienters hälsoproblematik. Vikten av att utbildningen är förankrad i vetenskap framhölls av lärosätet vid samtliga intervjuer. Bedömnarna konstaterar att en betydande andel av lärarna är disputerade och studenterna har möjlighet att vara delaktiga i forskningsprojekt. Bedömnarna konstaterar vidare att lärosätet		

samarbetar kring forskning med andra lärosäten som Karolinska Institutet och Sophiahemmet Högskola.

Något som dryftades under intervjuerna var att ett generellt problem inom kiropraktik och naprapati är det ibland svaga evidensläget för olika metoder som undervisas och används i praktiken inom fältet. Lärarna i sin undervisning förefaller dock vara öppna med hur bevisläget är och man håller sig inte kvar vid gamla tekniker om evidensläget tyder på ineffektiva metoder. Lärosätet strävar efter att studenterna ska vara kritiska och evidensläget för olika metoder diskuteras ofta i undervisningen, något som bekräftades vid intervjuerna.

Utbildningsmålen och kursmålen motsvarar kraven för utbildning på grundnivå respektive avancerad nivå.

Det framgår av underlaget att lärosätet strävar efter att utbildningen på grundnivå ska utveckla studenternas förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar utifrån vetenskapliga förutsättningar inom ämnet. Utbildningsmålen och kursmålen bedöms i övrigt motsvara kraven för utbildning på grundnivå respektive avancerad nivå. För någon enskild kurs är kursmålen inte fullt ut formulerade ännu.

Förkunskapskraven motsvarar kraven för utbildning på grundnivå respektive avancerad nivå.

Förkunskapskraven bedöms vara rimliga med krav på grundläggande högskolebehörighet. Studenterna kommer primärt från Sverige. Urvalet av presumtiva studenter grundar sig främst på betyg. För sökande med betyg från övriga länder anges i underlaget att det görs en individuell prövning. Lärosätet fokuserar främst på om personen är behörig för högskolestudier i det land som den sökande har gymnasimeriter ifrån. Det framkom att det då är relativt enkelt att översätta och bedöma betygen.

Förutsättningar

Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet)

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Antalet lärare och deras sammanlagda kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt).*

Kiropraktorutbildningen är planerad att genomföras i nära samarbete med naprapatutbildningen vilket innebär att flertalet kurser ska samläsas. Underlaget visar att antalet lärare på naprapatutbildningen är många till antalet och att de representerar för utbildningen adekvata ämnen, medan antalet lärare som är kiropraktorer är relativt få. Vid intervjuer framkom dock att lärosätet planerar att rekrytera flera lärare med kiropraktorexamen. Bedömarna konstaterar att lärosätet vid intervju tillfället hade en bra rekryteringsprocess igång med ett brett kontaktnät av intresserade kiropraktorer. För övrigt verkar antalet lärare stå i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande. Bedömarna noterar att flertalet lärare är deltidsanställda vilket ibland kan medföra problem att hålla samman utbildningar. Lärosätets egen bedömning var att detta inte utgör ett problem, eftersom man har regelbundna kollegiala lärarlagsmöten och regelbundna kursmöten. Lärosätet framhöll att deltidsarbetet också kan utgöra en styrka eftersom lärarna har andra uppdrag och anknytning till andra organisationer som ger ett mervärde. Lärosätet har även utarbetat ett introduktionsprogram för nya lärare. Ovanstående

inslag motverkar enligt bedömarna problem som kan uppstå med för många deltidsanställda vid en utbildning.

Naprapathögskolans egna forskningsverksamhet är av mindre omfattning men är ändå av godtagbar omfattning. Lärosätet är huvudman för ett större forskningsprojekt om naturalförlopp och prognostiska faktorer vid olika muskuloskeletala besvär. Positivt är att många lärare har doktorsexamen och är involverade i forskningsprojekt vid närliggande större lärosäten. Studenterna involveras i forskning via examensarbetet. Varje ämnesblock leds av disputerade ämnesföreläsare. Den professionsrelaterade kompetensen är stark, åtminstone på naprapatsidan, eftersom flertalet lärare jobbar kliniskt utanför lärosätet.

Det finns inte formella krav på lärarnas pedagogiska kompetens. Naprapathögskolan har dock en i pedagogik disputerad lärare med ansvar för pedagogiskt ledarskap. Lärosätet har utvecklat en pedagogik mot en socialkonstruktivistisk syn på lärande och användande av konstruktiv länkning av examensmål, lärandemål och examination. Inom ramen för detta betonas hög grad av studentaktivitet och självständig kunskapssökande och reflektion. Detta innebär ett problemorienterat arbetssätt i undervisningen. Vidare anges i underlaget att ett patientcentrerat bemötande är centralt. Bedömargruppen finner den pedagogiska modellen vara passande för utbildningen i fråga. Ett samarbete har nyligen startat i samarbete med Sophiahemmet Högskola kring en kurs om 4,5 högskolepoäng i högskolepedagogik. Syftet är att utveckla lärarkårens pedagogiska kompetens för handledning av examensarbetet. För närvarande deltar 17 lärare från ansökande lärosäte.

Bedömarna menar att det har framkommit i underlaget att studenterna i stort är nöjda med undervisningen och handledningen på lärosätet. Bedömargruppen rekommenderar dock att lärosätet fortsätter satsa på att utveckla den pedagogiska kompetensen hos lärarna och fastställa kompetenskrav för läraranställning.

Förutsättningar**Utbildningsmiljön**

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Vad gäller den vetenskapliga miljön anser bedömargruppen att det finns en aktiv forskningsmiljö vid lärosätet som bidrar till att stimulera studenternas vetenskapliga förhållningssätt och utveckling. Lärarna är forskningsaktiva och delar med sig av artiklar m.m. till studenterna. Vissa av lärare är verksamma vid andra lärosäten som forskare och kan på det sättet följa diskussionerna om forskningsanknytning inom flera olika utbildningsinstitutioner. Detta bedömer vi berikar utbildningen vid ansökande lärosäte. Inom de medicinska ämnena för utbildningen bedriver de flesta undervisande lärare både forskning och undervisning. Alla ämnesföreläsare är aktiva forskare med egen undervisning. I underlaget framgår att ett motiv för att starta kiropraktorutbildningen är att kunna samla mycket vetenskaplig kompetens (både kiropraktor och naprapat) vid ett och samma lärosäte.

Examensarbetet är enligt bedömarna ett viktigt verktyg i utbildningen. Där visar studenterna upp den högsta nivån för sitt vetenskapliga förhållningssätt och dess utveckling. Av underlaget framgår att studenternas delaktighet i forskningsprojekt handlar främst om datainsamling i kohortstudier och enkäter i samband med större forskningsprojekt som görs i samarbete med andra lärosäten. Cirka 50

examensarbeten de senaste åren har grundats på sådana deltaganden. Utbildningen har vidare två valbara kurser (pedagogik/forskningsmetodik) vilket bedöms vara en möjlighet för studenterna att bli ytterligare involverade i forskningsfrågor.

Lärosätets lärare har under många år producerat vetenskapliga publikationer vilka bedöms vara av god vetenskaplig kvalitet. Det finns dock ingen beskrivning i kursplanerna på vilket sätt vetenskapliga publikationer används på kurserna. Det vore bra enligt bedömarna om det även i kursplanerna framgick tydligt att vetenskapliga artiklar används i respektive kurser. Tillgång till kurslitteratur och forskningsartiklar bedöms generellt vara god. Enligt intervjuerna används det egna biblioteket och databaser vid ett större angränsande lärosäte. Vid det sistnämnda måste studenterna infinna sig fysiskt för att kunna söka litteratur.

Naprapathögskolan har riktade medel (överskott), likt myndighetskapital för statliga lärosäten som kan användas för forskningsprojekt. Naprapatförbundet har också en egen forskningsfond. Lärosätet har inga externa forskningsmedel. Flera lärare har dock egna forskningsmedel vid andra lärosäten.

Vad gäller den professionsinriktade miljön är det tillfredsställande att lärosätet har en egen klinik i anslutning till utbildningen. Det finns även möjligheter för studenterna att praktisera på externa kliniker. Kvalitetssäkring av de externa praktikplatserna och handledarna anses av lärosätet vara viktigt och man vill vara noggrann i valet av externa kiropraktorkliniker för studenter. Det var något oklart i ansökan på vilket sätt lärosätet egentligen kvalitetssäkrar de externa klinikernas praktikplatser. Vid intervjuerna framkom dock att lärosätet avser att ha en utbildning om handledning av studenter i praktik för de kliniker som ska fungera som praktikplatser för kiropraktorstudenterna. Utvärderingar av praktikperioderna efteråt anses också vara viktigt. Det framkom också vid intervjuerna att lärosätet känner till ett antal stora, offentliga kliniker där det finns upparbetade rutiner för studentrelaterad praktik för naprapatutbildningen. Det finns möjligheter att utifrån dessa strukturer bygga upp liknande strukturer för kiropraktorutbildningen. Många av lärarna vid lärosätet arbetar på kliniker och det är naturligt att då använda dessa kliniker som praktikplatser. Vid intervjuerna framfördes att många av klinikerna är positiva till att ta emot lärosätets studenter.

I de teoretiska och praktiska delarna har utbildningen inslag där studenterna har möjlighet att träffa andra yrkesgrupper exempelvis fysioterapeuter. I de kliniska delarna medverkar yrkesverksamma naprapater. Under legitimationstjänstgöringen ingår även sjukhuspraktik och den bedöms vara viktig för att studenterna ska få kontakt med andra yrkesgrupper.

Förutsättningar**Resurser**

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur. De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.*

Enligt underlaget har lärosätet tillräckliga utrymmen för undervisning med aula, två teorisalar, fyra praktiksalar och datorsal. Vid intervjuerna framkom att utrymmena upplevs vara ändamålsenliga och att de är modernt utrustade. Naprapathögskolan har en egen klinik och ett gym för både undervisning och egen träning. Det finns också modern teknologi för undervisning och forskning (FSTT och 3D4medical). Eftersom man inte planerar öka antal studenter totalt sett i och med kiropraktorutbildningen bedöms utrymmena räcka till.

Lärosätet har ett kurs- och referensbibliotek och det närliggande bibliotek vid Karolinska Institutet kan utnyttjas. Däremot har studenterna inte digital tillgång till databaser. Vid intervjuerna framkom att lärosätet har börjat inleda ett samarbete med Gymnastik- och Idrottshögskolan (GIH) kring detta. Bedömnarna rekommenderar att lärosätet fortsätter att satsa på att utveckla online-möjligheter för studenter och medarbetare att söka och utnyttja litteratur för att förbättra tillgängligheten till vetenskaplig litteratur och forskning.

Utformning, genomförande och resultat

Styrdokument (utbildningsplan och kursplaner)

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Det finns utbildningsplan för hela utbildningen och kursplaner för del av den fyraåriga utbildningen.*

Utbildningsplanen för kiropraktorutbildningen inkluderar även de gemensamma kurserna med naprapatstudenterna. Fem kurser under de fyra åren är enbart riktade mot kiropraktorstudenter enligt planen. Kursplanerna är regelrätt utformade, men enstaka kursplaner föreligger i stora drag och är inte fullt utvecklade ännu, enligt underlaget och intervjuerna. Lärosätet kommer att slutföra arbetet i samband med ett positivt utfall av denna ansökan. Utbildningen består av sex ämnesområden med ett antal kurser inom varje ämnesområde. Kurserna examineras i stor utsträckning med skriftliga tentamina men det finns även andra former av examinationer så som praktiska examinationer och portföljexamination där studenterna redogör för sitt lärande i relation till lärandemålen. Innehållet i de sistnämnda presenteras sedan vid examinationsseminarier.

Utformning, genomförande och resultat

Säkring av utbildningsmålen

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Utbildningen anordnas sammantaget på ett sätt som ger studenterna goda förutsättningar att nå kursmålen. Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen med utbildningen.*

Kiropraktorutbildningen är utformad som en fyraårig utbildning på heltid med i genomsnitt 15 undervisningstimmar per vecka. Nittio procent av programmet ska samläses med naprapatprogrammet.

Utbildningsplanen är utformad med återkommande ämnen inom cykler där det successivt sker ökad fördjupning och ökad komplexitet inom respektive ämne. Detta möjliggör förstärkning och konsolidering av ämneskunskaperna. Det finns i utbildningsplanen en tydlig progression från faktakunskaper till mer komplicerade teorier och modeller. Detta bidrar enligt bedömnarna till att säkerställa att studenterna uppnår utbildningens lärandemål.

Lärandemålen är i allmänhet tydligt beskrivna för kunskapsformerna Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga och Värderingsförmåga och förhållningssätt. Det finns en koppling av målen till var och en av de fem roller som definieras av CanMEDS för yrkesverksamma inom vården (internationellt accepterad klassificering av kunskaper och förmågor inom kiropraktorområdet och andra vårdprofessioner). Bedömnarna noterar dock att även om områdena finns med i kurserna på grundnivå och avancerad nivå saknas det en tydlig beskrivning av studenternas progression i

utbildningen inom områdena muskuloskeletal farmakologi, bilddiagnostik och laboratoriediagnostik. Dessa områden ingår i utbildningsplanen.

I underlaget beskriver lärosätet kursinnehållet under det första året, de kiropraktorspecifika ämnena under årskurs två-fyra samt examensarbetet. De lärandemål som beskrivs i kursplanerna stämmer i allmänhet väl överens med utbildningens övergripande syfte som det beskrivs i utbildningsplanen.

Kursmålet för kursen *Fördjupad analys & diagnostik - Bild- och labbdiagnostik* beskrivs som "...kursen kommer att stödja den blivande kiropraktorns förståelse för att kunna integrera medicinsk kunskap med kliniska resonemang baserade på bilddiagnostik och labbdiagnostik för att kunna ställa en preliminär diagnos." Bilddiagnostikdelen kommer att bygga på kunskap från kursen *Hälsa och sjukdom 1, 2 & 3* som främst fokuserar på patologi inom områdena infektionssjukdomar, medicin och kirurgi, smärta, farmakologi, ortopedi, reumatologi, radiografi, neurologi och dermatologi/venerologi. Bedömare anser att kursen *Fördjupad analys & diagnostik - Bild- och labbdiagnostik* borde ges en tydligare beskrivning. Det rekommenderas att lärosätet tar fram ett mer tydligt syfte med kursen och hur den ska integreras med andra ämnen samt nivån på lärandemålen. Kursens omfattning motsvarar enligt lärosätet endast tre högskolepoäng, vilket bedömare anser vara en något för begränsad omfattning.

Kurserna *Fördjupad analys & diagnostik 1 – Klinisk biomekanik, Introduktion* och *Fördjupad analys & diagnostik – Klinisk biomekanik, fördjupning* har ett innehåll som överensstämmer med teoretisk biomekanik. Bedömare rekommenderar att benämningen på dessa kurser ses över.

Examinationerna involverar ett antal olika summativa och formativa examinationssätt som på det hela taget bedöms vara lämpliga. De bidrar till att det finns en koppling mellan lärandemål, undervisningsaktiviteter och examination.

För att förbereda studenterna för att arbeta som professionella kiropraktorer som driver sin egen praktik, innehåller utbildningen flera olika former av praktik (verksamhetsintegrerat lärande VIL). Under terminerna två-åtta erbjuder programmet 'Askultation' på kiropraktormottagningar (ca 11 dagar totalt), 'klinisk tjänstgöring' över 15 veckor, 'klinisk tjänstgöring & externpraktik' i 4 veckor och 'externpraktik' i 4 veckor. Det finns en progression i de praktiska delarna av utbildningen med successivt ökade krav på studenterna särskilt under terminerna sju-åtta.

Studenternas kliniska färdigheter som bl.a. innefattar bedömningar av patienter och attityder bedöms kontinuerligt under utbildningen. Det sista året genomför studenterna ett s.k. OSCE-prov som är ett internationellt standardiserat prov för att mäta studenters kliniska färdigheter. Bedömare finner dock att det finns en oklarhet kring hur lärosätet kommer att kvalitetssäkra praktiken i syfte att säkerställa progressionen i utbildningen och att lärandemålen uppfylls enhetligt på alla kliniker.

Praktikplatser vid relevanta sjukhusavdelningar som hanterar muskel- och skelettbesvär är mindre förekommande i utbildningen och samverkan med andra professioner inom social- och hälsovården är sparsam under utbildningen. Vid intervjuerna framkom dock att sådana inslag förekommer under den tjänstgöring som studenterna gör efter utbildningen, för att erhålla legitimation. Vid intervjuerna framkom vidare att studenterna upplever praktiken som mångsidig med god handledning och att de känner sig trygga i sin yrkesroll och förberedda för arbetslivet.

Bedömarna rekommenderar att lärosätet ser över syftet och lärandemålen för kursen *Fördjupad analys & diagnostik – Bild- och labddiagnostik* så att den speglar relevanta kompetenser inom kiropraktik. Vidare rekommenderar vi att en metod för att kvalitetssäkra 'externpraktiken' utvecklas och att praktik på relevanta sjukhusavdelningar och samverkan med andra professioner blir en del av praktiken.

Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.*

Det finns inslag i utbildningen som rör jämställdhet. Detta handlar i huvudsak om rekrytering av medarbetare och om uppföljningar av andelen kvinnor och män bland studenterna. Jämställdhetsperspektivet sägs i underlaget tas hänsyn till i och med att lärosätet försöker ha en jämn fördelning av kvinnor och män i lärargruppen. Jämställdhetsfrågorna är i övrigt inte systematiskt hanterade inom utbildningen. Jämställdhetsperspektivet framgår inte heller tydligt i kursbeskrivningarna. Det omnämns i ansökan en kurs om genus och mångfald i slutet av utbildningen. Dock finns ännu ingen kursplan för denna kurs vilket försvårar bedömningen av hur jämställdhetsperspektivet kommer att behandlas inom kursen.

I intervjuerna påtalades av lärosätet att perspektivet aktualiseras tidigt i utbildningen. Bedömarna tolkar det som att det är jämlikhetsfrågor i allmänhet som tas upp, inte specifikt jämställdhetsfrågor. Exempel på det är att i kurserna kommer jämställdheten in i och med patientperspektivet, alltså att studenterna ska behandla alla patienter likvärdigt. Ett annat exempel är att lärosätet betonar det professionella förhållningssättet i patientmötet. Det finns egentligen, anser bedömarna, inget specifikt innehåll i utbildningen om jämställdhet utan det vävs in och tas upp i samband med bemötandefrågor i allmänhet.

Bedömarnas anser att jämställdhet beaktas i samband med andra perspektiv på utbildningen men rekommenderar att jämställdhetsperspektivet tydligare skrivs fram i kursplanerna och beaktas i litteraturvalet i de moment där det anses vara relevant.

Arbetslivet och samverkan

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.*

Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Lärosätet samarbetar med nordiska (svenska, norska, finska) naprapatförbund och den europeiska organisationen för ackrediteringen av kiropraktorutbildning (ECCE), som är affilierad medlem av ENQA, en europeisk kvalitetsäkringsorganisation. Dessutom har samarbete inletts med det svenska kiropraktorförbundet (LKR). Lärosätet anger att LKR förhåller sig positivt till en start av utbildningen och att de har bidragit till att ett relevant innehåll i utbildningen har utvecklats. Målet är att utbildningen för kiropraktorer ska uppfylla de europeiska kraven i enlighet med de riktlinjer som utformats av ECCE. God kontakt har redan initierats med ECCE. Under läsåret har Naprapathögskolan erhållit ett "Letter of recommendation" av organisationen. Man har också ett aktivt samarbete med andra lärosäten inom vårdområdet i Sverige samt ett finsk och ett kanadensiskt lärosäte.

Samverkan med det omgivande samhället med avseende på offentlig sektor bedöms vara något svagare i ansökan. Vid intervjuerna framkom att flera lärare vid lärosätet också jobbar för andra arbetsgivare och därmed har ett brett nätverk. En styrelseledamot är ledamot i Physical Medicine Group (PMG), den ledande aktören i Norden inom manuell medicin. Vidare är flera av Naprapathögskolans lärare och handledare, jämte sitt läraruppdrag, aktiva som terapeuter och driver egna kliniker. Ett nära samarbete med offentlig social- och hälsovård är något som bedömnarna rekommenderar. Studenterna möter andra professioner som fysioterapeuter indirekt via handledare samt under den verksamhetsförlagda praktiken. Praktiken sker huvudsakligen på det egna lärosätet och via föreläsares kliniker. Under den legitimationsgrundande praktiktjänstgöringen efter avslutad grundutbildning ingår tre månaders praktik inom den allmänna hälso- och sjukvården samt nio månader hos legitimerad naprapat/kiropraktor. Detta ger studenterna insyn i olika områden som ortopedi och reumatologi. Vid intervjuerna framkom även att studenternas samarbete med andra professioner huvudsakligen är planerad att ske under det obligatoriska året efter grundutbildningen, som är krav för legitimation.

Studentperspektiv**Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** *Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet har strukturer och processer för studentinflytande. Lärosätet har tagit fram ett samarbetsavtal och ger verksamhetsstöd till studentkåren. Det finns en studiesocial kommitté för studentinflytande som sammanträder fyra gånger per år. Enligt underlaget är studenterna mångsidigt representerade i olika organ som utbildningsnämnd, forskningsnämnd och disciplinnämnd. Lärosätet samlar regelbundet in studentinformation via kursutvärderingar, läsårs- och examensenkät och det finns riktlinjer för klagomål.

Vid intervjuerna bekräftades att både studenter och personal arbetar för att skapa en kultur där naprapater och kiropraktorer ses som lika viktiga för att säkra att kiropraktorstudenternas röst kommer att bli hörd. Vid intervjuerna framkom också att det verkar vara lätt att hålla kontakt med ledningen och att studentinflytandet fungerar. Bedömnarna får intrycket att studentaktiviteten vid lärosätet har utvecklats i en positiv akademisk riktning. Från att tidigare ha varit av en mer personberoende och familjär karaktär är de frågor som nu gemensamt diskuteras utvecklande för kvaliteten på utbildningen.

Samlat omdöme: Tillfredsställande**Motivering:** Bedömnarnas omdöme är att utbildningen uppfyller de krav på kvalitet som gäller för utbildningar vid universitet och högskolor. Bedömagruppen anser att lärosätet på ett förtjänstfullt sätt etablerat samarbeten med närliggande lärosäten, med syfte att utveckla utbildningens akademiska nivå. Det framgår att lärosätet strävar efter att utbildningen på grundnivå ska utveckla studenternas förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar utifrån vetenskapliga förutsättningar inom ämnet. Utbildningsmålen och kursmålen bedöms i övrigt motsvara kraven för utbildning på grundnivå respektive avancerad nivå.

Kiropraktorutbildningen är planerad att genomföras i nära samarbetet med naprapatutbildningen vilket medför att flertalet kurser kan undervisas gemensamt. Underlaget visar att antalet lärare på

naprapatutbildningen är många och de representerar för utbildningen adekvata ämnen, medan antalet lärare som är kiropraktorer till professionen är få. Lärosätet har inte formella krav på lärarnas pedagogiska kompetens.

Det finns en aktiv forskningsmiljö som stimulerar studentens vetenskapliga förhållningssätt och utveckling. Lärosätet har ett kurs- och referensbibliotek och det närliggande bibliotek vid Karolinska Institutet kan utnyttjas. Däremot har studenterna inte digital tillgång till Karolinska Institutets databaser.

Vad gäller den professionsinriktade miljön är det tillfredsställande att lärosätet har en egen klinik och det finns möjligheter för studenterna att praktisera på externa kliniker också. Det är något oklart på vilket sätt lärosätet kvalitetssäkrar de externa klinikernas praktikplatser.

Det finns utbildningsplan för hela utbildningen och kursplaner för delar av den fyraåriga utbildningen. En stor andel av programmet ska samläses med naprapatprogrammet. Kursplanerna är regelrätt utformade, men alla kurser är inte fullt utvecklade än. Examinationerna involverar ett antal olika summativa och formativa procedurer som på det hela taget är lämpliga och knyter ihop lärandemålen, lärandet, undervisningsaktiviteter och bedömningarna.

Det finns inslag om jämställdhet som i huvudsak handlar om rekrytering av medarbetare och andelen kvinnliga och manliga studenter. Jämställdhetsfrågorna är inte systematiskt hanterade inom utbildningen. Bedömarna tolkar det som att det är jämlikhetsfrågor i allmänhet som tas upp, och att jämställdhetsfrågor ingår där.

Lärosätet samarbetar med nordiska naprapatförbund och den europeiska organisationen för ackrediteringen av kiropraktorutbildning (ECCE). Samverkan finns med privata aktörer men samverkan med den offentliga hälso- och sjukvården är svagare.

Lärosätet har strukturer och processer för studentinflytande.

Även om bedömarna anser att utbildningen möter kraven för kvalitet för högskoleutbildningar ser vi ett antal utvecklingsområden. Bedömarna rekommenderar följande:

- att lärosätet satsar på att utveckla den högskolepedagogiska kompetensen och fastställer kompetenskrav för alla lärarkategorier
- att lärosätet ser över kurslitteraturen i samtliga kursplaner i syfte att göra den än mer aktuell. Det vore bra om det även i kursplanerna framgick tydligt att vetenskapliga artiklar används i respektive kurser.
- att lärosätet satsar på att utveckla online-möjligheter för studenter att söka och utnyttja litteratur för att förbättra tillgängligheten till vetenskaplig litteratur och forskning.
- att lärosätet ska kvalitetssäkra utbildningens inslag av så kallad 'externpraktik' för att säkerställa progression och att lärandemålen uppfylls enhetligt på alla kliniker.
- att jämställdhetsaspekterna tydliggörs i kursplanerna, inklusive i kursmålen och även i kurslitteraturen där så är relevant.
- att lärosätet fortsätter ackrediteringsprocessen gentemot ECCE.

Bilaga 2

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande.

Synpunkter på bedömargruppens preliminära yttrande

Terminologi

Genomgående bör vedertagna benämningar användas i yttrandet såsom; kiropraktor, kiropraktorutbildning/kiropraktorinriktning, kiropraktorstudent och kiropraktorexamen. Suffixet -tiker såsom "kiropraktiker" bör bytas mot det mer samtida suffixet -tor såsom kiropraktor/kiropraktorer etc.

Förutsättningar

Utbildningen

Yttrande: "Utöver de medicinska kurserna ska utbildningen också innehålla en kurs i vetenskapsteori, två kurser i forskningsmetodik, en kurs i epidemiologi samt en kurs i statistik. Alla dessa kurser är av betydelse men har enligt bedömnarna relativt liten omfattning".

Kommentar: Ämnesblocket Vetenskaplig utveckling, VetU, innehåller kurser som sammanlagt omfattar motsvarande 30 poäng. Kurserna som anses vara en förberedelse inför examensarbetet motsvarar 15 poäng och själva examensarbetet likaså 15 poäng. Flera medicinska utbildningar, däribland fysioterapiutbildningen vid Karolinska Institutet, har jämförelsevis färre kurser inom forskningsmetodik.

Yttrande: "Bedömnarna konstaterar vidare att lärosätet samarbetar kring forskning med andra lärosäten som Karolinska Institutet, Röda korsets högskola och Sophiahemmet Högskola."

Errata: I nuläget finns inget forskningssamarbete med Röda Korsets Högskola.

Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet)

Yttrande: "Lärosätets egen forskningsverksamhet är knapp, men många lärare har doktorsexamen och är involverade i forskningsprojekt vid närliggande större lärosäten."

Kommentar: Naprapathögskolan har sedan 2009 haft ett formaliserat forskningssamarbete med bl.a. Karolinska Institutet där Karolinska Institutet har varit huvudman för forskningsprojekten som genomförts vid Naprapathögskolans klinik. Exempelvis MINT-studien och STONE-studien som är randomiserade kontrollerade studier där 1 000 respektive 600 patienter inkluderats från Naprapathögskolans klinik. Fler än 400 av Naprapathögskolans studenter har deltagit och varit de terapeuter som genomfört såväl inkludering som de olika interventionerna. Det mycket omfattande materialet i MINT-studien och STONE-studien har utgjort en betydande del i tre avhandlingar vid Karolinska Institutet som handletts av Naprapathögskolans dåvarande rektor, numera professor vid Sophiahemmet Högskola, Eva Skillgate. STONE-studien genomfördes som ett samarbete mellan Musculoskeletal & Sports Injury Epidemiology Center vid Karolinska Institutet, Naprapathögskolan, University of Ontario Institute of Technology samt Canadian Memorial Chiropractic College i Toronto, Kanada. Sedan 2019 genomförs även "Förloppstudien", en prospektiv studie med syfte att undersöka naturalförlopp och prognostiska faktorer vid olika muskuloskeletala besvär. Detta forskningsprojekt genomförs vid Naprapathögskolans klinik i samarbete mellan Musculoskeletal & Sports Injury Epidemiology Center vid Sophiahemmet Högskola och där Naprapathögskolan är huvudman för forskningsprojektet. I detta projektet kommer ca 4 000 studiedeltagare följas och samtliga studenter vid Naprapathögskolan från termin 3 och framåt kommer delta i datainsamlingen.

Baserat på bl.a ovanstående forskningsprojekt som dessutom involverat en majoritet av studenterna vid lärosätet är vår mening att Naprapathögskolan, i förhållande till sin storlek, har en omfattande forskningsverksamhet.

Utbildningsmiljön

Yttrande: *“Kvalitetssäkring av de externa praktikplatserna och handledarna anses av lärosätet vara viktigt och man vill vara noggrann i valet av externa kiropraktorkliniker för studenter. Det är dock något oklart på vilket sätt lärosätet egentligen kvalitetssäkrar de externa klinikernas praktikplatser.”*

Kommentar: Naprapathögskolan vill förtydliga att ett sätt att arbeta med kvalitetssäkring av externpraktiken är att välja kliniker där handledare vid Naprapathögskolan tjänstgör. Detta säkerställer att undervisningen vilar på vetenskaplig grund, likt den som ges vid Naprapathögskolans egna klinik inom ramen för VFU.

Resurser

Yttrande: *“Bedömarna rekommenderar att lärosätet satsar på att utveckla online-möjligheter för studenter och medarbetare att söka och utnyttja litteratur för att förbättra tillgängligheten till vetenskaplig litteratur och forskning.”*

Kommentar: Naprapathögskolan håller helt med om att detta är en viktigt grundförutsättning. Vid intervjuerna hoppas vi att det framkom att vi i nuläget aktivt arbetar för att få till stånd ett samarbetsavtal med Gymnastik- och Idrottshögskolan (GIH) för att möjliggöra att delar av utbildningsprogrammet ska kunna ge akademiska poäng. Detta avtal skulle även inkludera online-möjligheter för samtliga studenter under hela utbildningen att kunna nyttja vetenskapliga databaser.

Utformning, genomförande och resultat

Säkring av utbildningsmålen

Yttrande: *“Bedömarna noterar dock att det saknas en tydlig beskrivning av vad studenterna förväntas kunna inom områdena muskuloskeletal farmakologi, bilddiagnostik och laboratoriediagnostik. Dessa områden ingår i utbildningsplanen.”*

Kommentar: Naprapathögskolan vill precisera att studenternas införlivande av kunskap och förståelse samt utveckling av färdigheter och värderingsförmåga inom muskuloskeletal farmakologi, bilddiagnostik och laboratoriediagnostik sker både inom kurser på grundnivå och på avancerad nivå. Således synliggörs förväntade studieresultat (lärandemål) både direkt i kurser inom områdena samt indirekt i andra kursers randområden.

Vad studenterna förväntas kunna på grundläggande nivå återfinns i kurserna:

- T3:
 - Hälsa & sjukdom 2 - Medicin & kirurgi
 - Hälsa & sjukdom 2 - Farmakologi
- T4:
 - Hälsa & sjukdom 2 - Smärta
 - Hälsa & sjukdom 2 - Neurologi
 - Hälsa & sjukdom 2 - Psykiatri
- T5:
 - Hälsa & sjukdom 3 - Ortopedi
 - Hälsa & sjukdom 3 - Reumatologi
 - Hälsa & sjukdom 3 - Radiologi

Naprapathögskolan ämnar dock i det pågående arbetet med kurs- och programutveckling att utifrån bedömargruppens reflektioner tydliggöra progressionen från kurser på grundläggande nivå samt förtydliga koherensen mellan dessa nivåer, den kunskapstaxonomiska nivån och vad studenterna förväntas

kunna efter fördjupningskurser på avancerad nivå inom muskuloskeletal farmakologi, bilddiagnostik och laboratoriediagnostik.

Jämställdhet

Yttrande: *“Jämställdhetsfrågorna är i övrigt inte systematiskt hanterade inom utbildningen. Jämställdhetsperspektivet framgår inte heller tydligt i kursbeskrivningarna.”*

Kommentar: Naprapathögskolan vill förtydliga att vi är medvetna om att jämställdhetsperspektivet är av stor vikt inom utbildningsväsendet. Vid intervjuerna försökte vi beskriva att dessa aspekter blir tydligare i de högre årskurserna, ÅK3-4. Dessa kursplaner är under upparbetning där dessa aspekter kommer att beaktas i såväl kursplaner som kurslitteratur.

Arbetslivet och samverkan

Yttrande: *“Bedömarna rekommenderar att lärosätet inleder ackrediteringsprocessen snarast.”*

Kommentar: Naprapathögskolan önskar understryka att god kontakt redan initierats med ECCE. Under läsåret har Naprapathögskolan erhållit ett “Letter of recommendation” där ordförande Kenneth Vall uttrycker att ECCE är positiva till Naprapathögskolans mål och vill erbjuda den assistans som kan tänkas behövas. Full ackreditering är dock möjligt endast efter det att första avgångsklassen examinerats.

Yttrande: *“Samverkan med näringslivet bedöms vara något svagare i ansökan.”*

Kommentar: Naprapathögskolan arbetar på flera sätt för att säkerställa att utbildningen svarar mot näringslivets krav och förväntningar på nyutbildade terapeuter.

- På ledningsnivå säkerställs näringslivsförankring i form utav att en av Naprapathögskolans styrelseledamöter även är ledamot i Physical Medicine Group (PMG), den ledande aktören i Norden inom manuell medicin med 112 kliniker under varumärken som Naprapatlandslaget, Muskelcentrum, The Clinic, Klinik för alle och Eureka. Totalt har PMG över 500 anställda naprapater och kiropraktorer i både Sverige och Norge som utför över 700 000 behandlingar/år.
- På pedagogisk nivå säkerställs näringslivsförankring i studentens vardag genom att flera av Naprapathögskolans lärare och handledare, jämte sitt läraruppdrag, är aktiva som terapeuter och driver egna kliniker.
- På utvecklingsnivå säkerställs näringslivsförankring genom att högskolan kommer genomföra en avnämnenenkät för yrkesaktiva såväl kiropraktorer som naprapater. Diskussioner förs redan med berörda yrkesförbund för detta ändamål.

Yttrande: *“Ett nära samarbete med offentlig social- och hälsovård är något som bedömarna rekommenderar.”*

Kommentar: Efter examen genomför såväl naprapater som kiropraktorer praktiktjänstgöring inom den offentliga hälso- och sjukvården som underlag för ansökan om legitimation hos Socialstyrelsen. Naprapathögskolan ämnar i framtiden att utreda den politiska och praktiska möjligheten att låta detta praktikår inkorporeras i grundutbildningen.

Yttrande: *“Under det sista året ingår en sjukhuspraktik.”*

Errata: Under den legitimationsgrundande praktiktjänstgöringen efter avslutad grundutbildning ingår tre månaders praktik inom den allmänna hälso- och sjukvården samt nio månader hos legitimerad naprapat/kiropraktor, dock ej under grundutbildningen.

Vänliga hälsningar

Helène Schulte, MD PhD
Rektor

Simon Berg
Förvaltningschef